

С. Палаузова въ 6. книжицы, год. I-ва, бр. 3—6; 5° И послѣднѣ съчиніе нашата *Исторія на Българскый народъ*, която излазя отъ печать сега съ настоящето ръководство за Словесността. Отъ преведенитъ съчиненія по отечественната исторія имамы *Критическытъ издирванія* на Ю. Венелина, преводъ Ботя Петкова (1853), и *Исторіята на Българытъ* отъ писмата на А. Гилфердинга, въ болгар. книжицы отъ 1860 год. кн. 9—21.

По объема Исторіята бива *частна* и *всеобща*. Частната Исторія изобразява живота на единъ или на нѣколко народы, които са намѣрватъ въ най-близкы сношенія помежду си. Тѣй напр. има Исторія на Англія, на Франція, на Германія, на Руссія, на Турція, на Гърція и пр. А всеобщата исторія излага живота на сичкытъ народы, които съ имали или които иматъ политическо бытіе, и тѣй прѣдставя развитіето на цѣль человеческый родъ. Съ тѣзи цѣль тя води своя разказъ или *етнографически* (т. е. народоописателно), като излага събытіята въ живота на сѣкый народъ отдѣлно по първенството на неговото появленіе въ попрището на Исторіята; или пъкъ *синхронистически* (т. е. съвременно), като прѣдставя живота на много народы скупомъ, сир. съединява въ единъ повѣствованіето на тѣхнытъ действия, като работы на членове отъ една грамадна челядь — человечество. У насъ имамы прѣведени по тѣзи часть съчиненія: Краткото ръководство Смарагдова, Берта, Шулгина, Илювайскаго, а най забѣлжителны сѣ *Очеркытъ изъ древнята Исторія*, также преведени отъ Русскы каквото и другытъ, съ разлика че тѣхнытъ преводъ несравненно е по-добъръ отъ първытъ.

Напрежнето състояніе на Исторіята. — Въ старо време Исторіята ся считала като пріятенъ разказъ за по-главны случкы изъ народныя животъ; оттуй тогашнытъ